

MILJÖREDOVISNING

Detaljplan för Ektorps centrum, Sicklaön 354:1 m.fl., Nacka kommun

Upprättad på planenheten februari 2010, justerad maj 2010

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING

BAKGRUND

KONSEKVENSER PÅ MILJÖN OCH FÖRSLAG TILL EVENTUELLA ÅTGÄRDER

Kulturmiljö och landskapsbild

Natur

Dagvatten och klimatpåverkan

KONSEKVENSER PÅ HÄLSAN OCH FÖRSLAG TILL EVENTUELLA ÅTGÄRDER

Buller

Luft

Rekreation

Trygg och säker

HUSHÅLLNING MED NATURRESURSER

SAMMANFATTNING

Miljöredovisningen syftar till att beskriva effekterna för miljö-, hälso- och naturresursfrågorna av ett **utbyggnadsförslag**.

Befintlig bebyggelse har ett visst intresse som en typisk exponent för det rationella 1970-talets centrumanläggningar, men har inte bedömts vara av sådant värde att ett bevarande i befintlig utformning är motiverat. Föreslagen komplettering kommer snarare att utgöra ett mer "levande" tillskott till den annars så strikta centrummiljön. Delar av det trädbevuxna berget i nordost kommer att skymmas av den föreslagna bebyggelsen, vilket kan påverka landskapsbilden negativt. Detta kompenseras till viss del av att befintligt, nedgången p-däck ersätts av ett väl studerat bostadshus. Positivt är även att befintlig parkering till viss del ersätts av en torgyta.

Den rödlistade skalbaggen reliktböck (hotklass NT) kan påverkas av exploateringen, då ett begränsat antal (ca 10) större tallar föreslås tas ner för att möjliggöra ny bebyggelse utmed Värmdövägen. Flertalet gamla tallar inom detaljplaneområdet bedöms dock kunna finnas kvar.

Planområdet är utsatt för direkt buller från Värmdövägen och Ektorpsvägen. Området är väl försörjt med kollektivtrafik och har nära till allmän och kommersiell service i Ektorps centrum. Avsteg från översiktsplanens bullerriktvärden bedöms vara rimligt att acceptera.

Marginell förändring av dagvattnets innehåll och mängd jämfört med dagsläget.

För bostäder på eller i direkt anslutning till centrumanläggningen är möjligheterna till lek eller utevistelse i direkt anslutning till bostäderna bristfälliga. Bebyggelsen i nordost kan erbjuda goda möjligheter till utevistelse på bostadsgård eller i angränsande naturområde. För samtliga boende är avståndet kort (ca 250 m) till allmän lekplats med tillhörande lekbollplan. Skurusundet och Skuruparken ligger på promenadavstånd liksom idrottsanläggningarna i Skuru skola.

Planens genomförande innebär att omkringliggande bostäder runt den öppna parkerings- och torgytan i mitten av centrum med överskådlighet från de bostäderna kommer öka tryggheten för både gående och de som parkerar sina bilar där.

Planförslaget bedöms innebära fördelar från resurshushållningssynpunkt.

Kommunens bedömning är att detaljplaneförslaget inte innebär en betydande miljöpåverkan.

BAKGRUND

Från den 21 juli 2004 gäller nya bestämmelser i plan- och bygglagen (PBL) och i miljöbalken (MB) med anledning av EG-direktivet för miljöbedömningar av planer och program (2001/42/EG). Då infördes nya krav på miljöbedömningar för översikts- och detaljplaner. Kriterier för att bedöma om en plan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan anges i EG-direktivet för miljöbedömningar av planer och program (2001/42/EG) bilaga II samt i PBL 5 kap.18 §.

En behovsbedömning av detaljplanen har utförts för att avgöra om genomförandet av planen kan anses utgöra en betydande miljöpåverkan. Kommunens bedömning är att detaljplaneförslaget inte innebär en betydande miljöpåverkan. Samråd har skett med länsstyrelsen.

Enligt beslut som Nacka kommunfullmäktige fattat 1990 ska miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) ska tas fram vid planläggning. MKBn ska belysa planens konsekvenser på miljön. För att undvika otydligheter om dokumentens formella status, är det olämpligt att använda begreppet miljökonsekvensbeskrivning i de fall bedömningen har gjorts att detaljplanen inte har en betydande miljöpåverkan. För att följa fullmäktiges beslut och belysa planläggningens konsekvenser på miljön så kommer denna redovisning i framtiden kallas miljöredovisning.

Vi har valt att i miljöredovisningen tydligt lyfta fram det begränsade antalet konsekvenser vilka är relevanta i detta fall. Arbetet med miljöredovisningen har pågått parallellt med framtagandet av detaljplanen.

Miljöredovisningen syftar till att beskriva effekterna för miljö-, hälso- och naturresursfrågorna av ett **utbyggnadsförslag** samt att åstadkomma ett bättre beslutsunderlag.

Planering och byggande i Sverige skall ske utifrån ett hållbart perspektiv och planprojekt skall prövas mot uppställda miljömål, miljö kvalitetsnormer och riktvärden; kommunala, regionala och nationella. De kommunala underlagen utgörs av Översiktsplanen (ÖP) från 2002 samt kommunens övergripande mål som är relevanta i sammanhanget vilka är – ”God livsmiljö och långsiktigt hållbar utveckling” samt ”Trygg och säker”.

Miljöredovisningen har tagits fram av landskapsarkitekt Elisabeth Rosell och miljöbevakare Birgitta Held-Paulie.

KONSEKVENSER PÅ MILJÖ OCH FÖRSLAG TILL EVENTUELLA ÅTGÄRDER

KULTURMILJÖ OCH LANDSKAPSBILD

Kommunala mål – Översiktsplanen 2002

- Planeringen ska främja att landskapets struktur bevaras och att kulturmiljöerna skyddas. Förändringar av den fysiska miljön ska förstärka dess identitet och särprägel. Landskapsbilden ska alltid beaktas vid förändringar och ingå som en bedömningsgrund i miljökonsekvensanalyserna.
- Samhällsplaneringen ska präglas av en helhetssyn där de kulturella resurserna och de estetiska aspekterna beaktas. Planeringen ska främja att landskapets struktur bevaras och att kulturmiljöerna skyddas.
- Kommunens skiftande kulturmiljöer skall tydliggöras och förstärkas genom en god anpassning av den nya bebyggelsen.
- Nacka ska ytterligare utvecklas som en bra kommun att bo i. Den gröna karaktären ska bibehållas liksom variationen och de olika områdenas särart. Nya bostäder skall i första hand byggas i tidigare industriområden.

Utbyggnadsförslaget

Befintlig bebyggelse har ett visst intresse som en typisk exponent för det rationella 1970-talets centrumanläggningar, men har inte bedömts vara av sådant värde att ett bevarande i befintlig utformning är motiverat. Föreslagen komplettering kommer att utgöra ett mer ”levande” tillskott till den annars så strikta centrummiljön. Landskapsbilden kommer att påverkas såväl lokalt som sett på visst avstånd, då befintlig bebyggelse kompletteras såväl till yta som på höjden. Ektorps silhuett kommer främst att påverkas av den föreslagna höga byggnadsdelen.

Naturområdet i planområdets nordöstra del är dominerande i Värmdövägens gaturum och bedöms utgöra ett värdefullt landskapselement i direkt anslutning till Ektorps centrum's tunga bebyggelse. Delar av det trädbevuxna berget kommer att skymmas av den föreslagna bebyggelsen. Detta kompenseras till viss del av att befintligt, slitet parkeringsdäck ersätts av ett väl studerat bostadshus.

Befintlig parkering ersätts till viss del av en torgyta.

Slutsatser. Befintlig bebyggelse har ett visst intresse som en typisk exponent för det rationella 1970-talets centrumanläggningar, men har inte bedömts vara av sådant värde att ett bevarande i befintlig utformning är motiverat. Föreslagen komplettering kommer snarare att utgöra ett mer ”levande” tillskott till den annars så strikta centrummiljön. Delar av det trädbevuxna berget i nordost kommer att skymmas av den föreslagna bebyggelsen, vilket kan påverka landskapsbilden. Detta kompenseras till viss del av att befintligt, nedgången parkeringsdäck ersätts av ett väl studerat bostadshus. Befintlig parkering ersätts till viss del av en torgyta.

NATUR

Kommunala mål – Översiktsplanen 2002

- God livsmiljö och en långsiktigt hållbar utveckling.
- Nackas karaktär av grön kommun bibehålls.

Kunskapsbrist Data Deficient DD	Nationellt utdöd Regionally Extinct RE	Hotade Rödlistade
	Akut hotad Critically Endangered CR	
	Starkt hotad Endangered EN	
	Sårbar Vulnerable VU	
	Nära hotad Near Threatened NT	
	Livskraftig Least Concern LC	

Planförslaget

Enstaka träd samt en del naturmark tas i anspråk för bebyggelse. Naturmarks-partiet i nordost bevaras delvis som allmän plats – natur i planförslaget. Enligt Artportalen - en oberoende samlingsplats för fynd av arter, finns fynd av reliktböck rapporterade från ”skog öster om Ektorps Centrum”. Arten är rödlistad och återfinns i kategorin nära hotad (NT). Skalbaggen utvecklas inne i den tjocka skorpbarken på mycket gamla, levande och solexponerade tallar och förekomsten i området kan därför härledas till denna typ av träd. Flertalet gamla tallar inom detaljplaneområdet bedöms kunna finnas kvar, då de förekommer inom område allmän plats – natur eller skyddas med en särskild n-bestämmelse. Ett begränsat antal (ca 10) större tallar föreslås tas ner för att möjliggöra ny bebyggelse utmed Värmdövägen.

***Slutsatser:** Den rödlistade skalbaggen reliktböck (hotklass NT) kan påverkas av exploateringen, då ett begränsat antal (ca 10) större tallar föreslås tas ner för att möjliggöra ny bebyggelse utmed Värmdövägen. Flertalet gamla tallar inom detaljplaneområdet bedöms dock kunna finnas kvar.*

DAGVATTEN OCH KLIMATPÅVERKAN

Kommunala mål - Översiktsplanen 2002

- Tillförsel av vattenburet fosfor, kväve och föroreningar till vattenområden ska minskas genom tillkomsten av anordningar för lokalt omhändertagande av dagvattnet.
- Inom bebyggelseområdena ska hårdgjorda ytor minimeras och planterade ytor maximeras.
- Vid om- och nybyggnad av hus ska material väljas som inte tillför dagvattnet ytterligare föroreningar.
- Dagvatten från hårt trafikerade vägar omhändertas och renas innan det förs vidare.

Utbyggnadsförslaget

Dagvatten från området kommer att avledas till befintliga dagvattenledningar. Då området redan idag är hårdgjort och till stora delar består av tak och trafikytor innebär planens genomförande ingen större förändring av dagvattnets innehåll och mängder jämfört med dagsläget. Dagvattenledningarna mynnar så småningom i Skurusundet. Möjligheterna till lokalt omhändertagande av dagvatten är begränsade pga. de geotekniska och faktiska förhållandena. Dagvatten ska fördröjas i magasin som planeras inom området.

***Slutsatser:** Dagvattnets innehåll från området kommer att marginellt förändras jämfört med dagsläget. Möjligheterna till lokalt omhändertagande av dagvatten är begränsade pga. de geotekniska och faktiska förhållandena. Dagvatten ska fördröjas i magasin som planeras inom området.*

KONSEKVENSER PÅ HÄLSA OCH FÖRSLAG TILL EVENTUELLA ÅTGÄRDER

BULLER

Kommunala mål - Översiktsplanen 2002

Riktvärden för buller från vägtrafik

*Riktvärden för trafikbuller som normalt inte bör överskridas
vid nybyggnad av bostäder.*

Utrymme

Högsta trafikbullernivå, dB(A)

Ekvivalentnivå

Maximalnivå

Inomhus

30

45 (nattetid)

Utomhus (frifältsvärden)

Vid fasad

55

På uteplats

70

Källa: Infrastrukturpropositionen 1996/97:53

Fakta buller

Buller är det ljud som uppfattas som störande. Vad som uppfattas som buller varierar från person till person.

Buller kan orsaka bland annat stressreaktioner, trötthet, irritation, blodtrycksförändringar, sömnstörningar och hörselskador. Särskilt störande är sådant ljud som man inte kan påverka, t ex trafik.

Utbyggnadsförslaget

Området är utsatt för buller huvudsakligen från Värmdövägen och Ektorpsvägen. Hus A2 och B1 närmast Värmdövägen och Ektorpsvägen får upp mot 58 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid fasaden. Hus 5 beräknas få en ekvivalent ljudnivå på 61-65 dB(A) vid den mest bullerutsatta fasaden mot söder. För bostadslägenheter i denna del kommer högst 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid minst ett fönster i samtliga boningsrum uppnås. Övriga bostäder får högst 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid samtliga fasader och innehåller därmed riktvärdet.

Länsstyrelsen i Stockholms län har tillsammans med Stockholms stadsbyggnadskontor och miljöförvaltningen i Stockholm samt Ingemanssons Technology AB utarbetat en programskrift avseende trafikbuller. Skriften avser primärt Stockholms stad men kan ligga till grund även för andra kommuner. I skriften anges kvalitetsmål för trafikbuller samt två avstegsfall. Avsteg kan accepteras i tätort samt i lägen med god kollektivtrafik. Avstegen är för bostäder i sammanfattning.

Kvalitetsmål:

*30 dB(A) ekvivalent ljudnivå inomhus och 45 dB(A) maximal ljudnivå inomhus
55 dB(A) ekvivalent ljudnivå utomhus vid fasad, balkong, uteplats och
rekreationsytor i tätbebyggelse
40 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid bostadens tysta sida (frifältsvärde)
70 dB(A) maximal ljudnivå utomhus vid fasad, balkong och uteplats
(frifältsvärde)*

Avstegsfall A

Från riktvärdena enligt kvalitetsmålen görs avsteg utomhus från 70 dB(A) maximal ljudnivå och 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå. Samtliga lägenheter ska dock ha tillgång till tyst sida för minst hälften av boningsrummen med betydligt lägre nivåer än 55 dB(A). Tyst uteplats kan ordnas i anslutning till bostaden.

Motiv för avsteg från bullerriktvärdena

För att klara 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid samtliga fasader skulle trafikmängden på Ektorpsvägen högst uppgå till 1000 fordon/dygn, vilket inte bedöms som realistiskt. Med hänsyn till att området är väl försörjt med kollektivtrafik och har mycket nära till allmän och kommersiell service i Ektorps centrum, bedöms det rimligt att avstegsfall från riktvärdena kan användas. Enligt föreslagen lägenhetsplanering med genomgående lägenheter samt att fasaderna inklusive fönster har tillräcklig ljudreduktion uppfylls riktvärden för hälften av lägenheterna, för de övriga bedöms det rimligt att avstegsfall kan tillämpas.

Slutsatser: *Planområdet är utsatt för direkt buller från Värmdövägen och Ektorpsvägen. Området är väl försörjt med kollektivtrafik samt har ett centralt läge med närhet till Ektorps centrum. Avsteg från översiktsplanens bullerriktvärden bedöms därför vara rimligt att acceptera. Ljudmiljön för hus 5, speciellt i dess södra del är inte tillfredsställande.*

LUFT

Kommunala mål - Översiktsplanen 2002

Tillförsel av koldioxid, kvävedioxid och andra skadliga ämnen ska minskas med stöd av fysisk planering genom minskade utsläpp från trafiken och uppvärmningen. Detta sker genom:

- Kollektivtrafik gynnas vid planeringen.
- Väl utbyggt nät för gång- och cykeltrafik.
- Vägutbyggnader som minskar risker för köbildning.
- Utformning av bebyggelse så att en god genomluftning uppstår i gaturummet.
- Vid planering gynna energisystem som inte utnyttjar fossila bränslen.

Fakta luft

Halten av luftföroreningar i utomhusluften beror huvudsakligen på:

- förbränningsrelaterade föroreningar,
- slitage från vägbana och bromsar,
- utsläppens omfattning i tid och rum,
- utspädningsförhållanden.
- områdets topografi.

Miljö kvalitetsnormer (MKN)

Miljö kvalitetsnormerna (MKN) är bindande nationella föreskrifter. De är till för att skydda hälsan och miljön. En MKN anger de föroreningsnivåer som människor och miljö kan belastas för utan olägenheter av betydelse. Vid planering och planläggning ska hänsyn tas till dessa. En plan får inte medverka till att en MKN överskrids. De mest betydelsefulla MKN för denna plan är bensen, kvävedioxid och partiklar (PM10).

Utbyggnadsförslaget

Enligt Stockholm och Uppsala läns luftvårdsförbunds beräkningar för Nacka kommun kommer samtliga nu gällande miljö kvalitetsnormer för luft att klaras inom planområdet. Årsmedelvärdet för bensen inom planområdet beräknas till 0,5-1,0 µg/m³. Medelvärdet under året får inte överstiga 5 µg/m³. Dygnsmedelvärdet för kvävedioxid inom planområdet beräknas till 12-24 µg/m³, medelvärdet för det åttonde värsta dygnet får inte vara högre än 60 µg/m³. Halten av partiklar mindre än 10 µm får inte vara högre än 50 µg/m³ (dygnsvärde). Halten beräknas vara 27-39 µg/m³. Samtliga miljö kvalitetsnormer för luft att klaras inom planområdet. Planområdet ligger i mycket bra läge för kollektivtrafikförsörjning varför ett relativt lågt bilberoende är att vänta vilket är gynnsamt ur luftsynpunkt.

***Slutsats:** Enligt Stockholm och Uppsala läns luftvårdsförbunds beräkningar för Nacka kommun kommer samtliga nu gällande miljökvalitetsnormer för luft att klaras inom planområdet.*

REKREATION

Politiska mål – Översiktsplanen 2002

- Möjlighet till lek, motion och rörligt friluftsliv ska bevakas i planeringen för att öka välbefinnandet och stimulera till fysisk aktivitet. Anläggningarna ska vara lättillgängliga för alla åldergrupper.

Utbyggnadsförslaget

För tillkommande bostäder på eller i direkt anslutning till centrumanläggningen, är möjligheterna till lek eller utevistelse i direkt anslutning till bostäderna bristfälliga, då några traditionella bostadsgårdar ej går att tillskapa här.

Tillkommande bebyggelse i nordost kan däremot erbjuda goda möjligheter till utevistelse på bostadsgård eller i angränsande naturområde.

För samtliga boende är avståndet till allmän lekplats med tillhörande lekbollplan ca 250 m. Skurusundet och Skuruparken ligger på promenadavstånd för samtliga boende liksom idrottsanläggningarna i Skuru skola.

***Slutsatser:** För bostäder på eller i direkt anslutning till centrumanläggningen är möjligheterna till lek eller utevistelse i direkt anslutning till bostäderna bristfälliga. Bebyggelsen i nordost kan erbjuda goda möjligheter till utevistelse på bostadsgård eller i angränsande naturområde. För samtliga boende är avståndet kort (ca 250 m) till allmän lekplats med tillhörande lekbollplan. Skurusundet och Skuruparken ligger på promenadavstånd liksom idrottsanläggningarna i Skuru skola.*

TRYGG OCH SÄKER

Politiska mål – Översiktsplanen 2002

- Vid nybebyggelse, upprustning eller förnyelse av bebyggelse ska den fysiska miljön utformas på ett sådant sätt att brott förhindras och att tryggheten och säkerheten ökar.

Utbyggnadsförslaget

Planförslaget innebär att det blir en blandning med bostäder och affärsverksamhet vilket ur trygghetssynpunkt uppfattas som positivt. Den öppna parkerings- och

torgytan i mitten av centrum med överskådlighet från de omkringliggande bostäderna kommer öka tryggheten för både gående och de som parkerar sina bilar där.

Gränden mellan den nya affärshallen och befintligt hus kan bli trygg om fasaderna på de omgärdande husen får fönster i gatuplan. Om det inte byggs fönster måste andra åtgärder sättas in i form av ex belysning, utsmyckning, bänkar där folk kan sätta sig etc. Dessa fasader exponeras mycket dagtid, men ligger skyddade för det mänskliga ögat kvälls- och nattetid vilket gör att de löper stor risk att drabbas av klotter om man inte vidtar adekvata åtgärder mot det och bygger med bra materialval.

Gatan mellan parkeringshusets östra del och befintligt hus kommer att upplevas som nedsänkt och mörk. De boende i bostadshusen i centrum's östra del bör inte tvingas att gå den vägen för att komma upp till sina bostäder när de kommer från Värmdövägen/Centrum. Trygga alternativa vägar måste då byggas för dem. Fasaderna längs med vägen kommer att exponeras mycket dagtid, men ligger skyddade för det mänskliga ögat kvälls- och nattetid vilket gör att de löper risk att drabbas av klotter om man inte vidtar adekvata åtgärder mot det och bygger med rätt materialval.

Den del av Värmdövägen och Ektorpsvägen som ingår i detaljplanen utgör sekundär transportled för farligt gods. Transporterna har tidigare framför allt bestått av styckegods av läkemedel till Nacka sjukhus, t.ex. sprit som utgör brandfarlig vara samt drivmedeltransporter till industriområdet i Duvnäs Utskog. Idag förvarar sjukhuset endast en mindre mängd diesel för reservkraften, vilken fylls på mycket sällan. Till industriområdet i Duvnäs Utskog bedöms inga transporter med farligt gods gå, då bensinförsäljning har upphört. Det finns inte längre några riskkällor av betydelse i närheten av planområdet.

En översiktlig riskanalys har tagits fram. Riskanalysen har kommit fram till att den planerade bebyggelsen bedöms möjlig att uppföra utan krav på riskreducerande åtgärder eller fördjupad riskanalys.

För den del av planområdet där avståndet mellan väg och byggnad (B1) är minst finns ingen korsning utan vägen är utförd som raksträcka utan på- eller avfarter. Transporter av petroleumprodukter sker endast undantagsvis på aktuell vägsträcka, när Värmdöleden (väg 222) är avstängd. Lutningen på vägen innebär att risken för en pölbrand inte är stor vid bostadshuset.

***Slutsatser:** Den öppna parkerings- och torgytan i mitten av centrum med överskådlighet från de omkringliggande bostäderna kommer att öka tryggheten för både gående och de som parkerar sina bilar där. Enligt riskutredningen är det möjligt att uppföra planerad bebyggelse utan krav på riskreducerande åtgärder eller fördjupad riskanalys.*

HUSHÅLLNING MED NATURRESURSER

Fakta - hushållning med naturresurser

Enligt miljöbalkens hushållningsprincip ska alla som driver en verksamhet eller vidtar en åtgärd hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning. I första hand ska förnyelsebara energikällor användas.

Utbyggnadsförslaget

Exploatering kommer att ske på mark som huvudsakligen redan är ianspråktagen. Uppvärmning kommer att ske med fjärrvärme alternativt bergvärme. Områdets läge med närhet till bra kollektivtrafikförsörjning minskar bilberoendet. Sammantaget bedöms planförslaget innebära fördelar ur resurshushållningssynpunkt.

***Slutsats:** Planförslaget bedöms innebära fördelar ur resurshushållningssynpunkt.*

Källor:

Sicklaön 354:1, Ektorps centrum: Brandkonsulten AB, utgåva 6, 2009-06-29.

Ektorps centrum, trafikbulerutredning, ÅF-Ingemansson AB, 2008-03-26 samt 2010-02-22.

Planenheten

Andreas Totschnig
Planchef

Per Jerling
Planarkitekt